د حقونو ماجرا: اسلام او ښځه

(یوه تنقیدي کتنه)

لیکوال: رحمت شاه فراز

---

۱) سریزه:

حق څه شی دی؟ د حق سرچینه څه ده؟ حق د چا لـه لـوري چاته ورکول کېږي؟ دا خبره څه معنا لري، چې دا زما یـا ستا حق دی؟ د حق سرچینه څه شی ده؟ په تولنه کې د حق په اړه دود شوی نظر تـر کومـه بریـده سم دی؟ آیا دیـن د حقونـو سرچینه کېدلی شي؟ آیا د یو چا یا یو څه پـر حق بانـدې بـل څوک واک او تسلط درلودلی شي؟

په دغه لنډه لیکنه کې په همدې پورتنیو پوښتنو خبرې شـوې. د پخوا بـرخلاف، پـه یوویشـتمه پېـړۍ کـې د حقونـو پـر سر شخړو او احتجاجونو ډېر زیات زور نیولی. که یوې خوا ته په لویدیځه نړۍ کـې د ښـځو لـه لـوري د کـار او مقـام مساوي حقونو لپاره غږ پورته کېږي، نو ورسره د همجنسبازانو او نـورو جنسونو له لوري هم وخت په وخت لاریونونه کېږي او په ډېر ټینګار سره یـې د خپلـو حقونـو د غوښـتلو نعرې لـوړېږي. د حقونو غوښتلو ماجرا اوسمهال اسلامي هېوادونـه هـم ښـکېل کړي او د دغو سیمو بانفوذه طبقې یې اندېښمني کړې دي. په اسلامي هېوادونو کې د حقونو [illegible] کار، مقام او [illegible]اش ډېره پراخه ده او په ځان کې د زغمړو بې [illegible] تونه [illegible]حجاب پر سر نانـدرۍ، د خپل بدن په تـړاو د تصـمیم واک او دا ډول ګڼ نور اړخونه را نغاړي.

د لویدیځو هېوادونو بالعکس، په اسـلامي هېوادونـو کـې یـوه لویه لانجه د حقونو د سرچینې په اړه ده. هغه طبقه چې ځـان مظلوم او خپل حقونه خوړل شوي ویني، د حقونو لپاره په یوه سرچینه زور ورکوي، خو په مقابل کې یې پـه بـانفوذه طبقـې سربېره، حاکم مذهبي فکر او ملی تصور د یوې بلې سرچینې په اړه وعظونه کوي. د سرچینې پر سر دغه بنسټیز اخـتلاف، د دې سبب شوی، چې د دواړو لوریو ترمنځ یو واحـد بسـتر تـه لاره نه هوارېږي او دغه ربړه د هوارېدو پر ځای ورځ تـر بلـې پسې زور نیسي.

په دې تړوله زمینه (context) کې ډېر د افسوس ځـای دا دی، چې په دغه برخه کې د بصیرت او قلم ښښتنان پټه خوله پـاتې دي او د دې زړورتیا (او هڅه) نه کوي، چې د دغـه موضوع تل ته ورشي او دواړه لوري د استـدلال او بنسـټ–سـپړنې لـه لارې ډاډه کړي او خپلو تېروتنو ته یې متوجه کړي.

د دې چوپتیا یو لوی لامـل، لـه دې موضوع سره ژور تـولنیز حساسیت هم کېدلی شي.

د حق مفهوم: د حق د تعریف او پېژندنې له ګنـو لارو څخه یوه اسانه یـې دا ده، چې وګـورو، دغـه کلمـه مـوږ پـه خپلـو ورځنیو خبرو اترو کې په کومه معنا استعمالوو. د دغو خبرو په تجزیه موږ د حق په اړه یوه واضح تصور او مفهوم ته رسېدلی شو. دا چې پر حق تیوریکي او نظـري بحث موږ د حق پـه رښتیني [illegible] پریکټیکل مفهوم پوهوو نو [illegible]ه یـاد شـوي پرېکټیکل میتود نه استفاده کوو.

موږ په خپلو عادي خبرو کې وایو چې، «دا زمـا حـق دی.» د اروپوهنې له مخې، ماشوم د خپل ژوند پـه لـومړنۍ دوره کـې ځانغوښتونکی وي او «دا زمـا دی» تـرې ډېـر اورېـدل کېـږي. ماشوم په دغه دوره کې حق نه پېژني، خو آیا یـو څـه د ځـان ګڼل د خپل حق غوښتنې غږ نه دی؟ د ماشـوم خبـره لـه هغـه شي سره د عاطفي تړاو (یا ممکن د حسد) په بنیاد شـوې وي،

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو حق په عاطفه پورې تعلق نه لري، بلکې یوازې یو عاقل موجود د «حق» غوښتنه کولی شي.

موږ چې وایو، «دا زما حق دی»؛ نو د دې خبرې معنا دا ده، چې موږ د یوه کار د کولو یا له یوه شي څخه د استفادې اجازه او واک په لاس کې لرو. د دې په مقابل کې چې موږ وایو، «دا د هغه حق دی»؛ نو له دې خبرې زموږ موخه دا وي، چې زه باید هغه ته د یو څه د کولو یا له یو شي څخه د ګټې اخیستنې اجازه ورکړم او د هغه واک ته غاړه کېږدم.

د حق په هکله زموږ د ورځنیو خبرو یوه بله بېلګه دا ده چې، «زموږ حقونه خوړل شوي دي.» د دې خبرې عمومي معنا دا ده، چې موږ ته اجازه نه ده راکول شوې یا زموږ واک تروړل شوی دی.

موږ په خپلو خبرو کې دا هم وایو، چې «ستا حق هېڅ څوک هم نه شي خوړلی.» په دې ځای کې موږ د حق څښتن ته یو داسې څه منسوب کوو، چې هغه «یو څه» د ده د حقونود خوړل کېدو مخه نیسي.

خو کله چې موږ په خپله ورځنۍ محاوره کې دا خبره اورو چې، «حق ورکول کېږي نه، بلکې اخیستل کېږي.» نو په دې ځای کې داسې بربښي، چې د حق د ترلاسي جګړه باید پخپله د حق څښتن (مستحق/right-holder) وکړي او هغه «یو څه» بل څه نه دي، بلکې پخپله هغه مستحق شخص (واحد/entity) ده.

له پورتني بحث او تحلیل څخه یو واقعیت پوره روښانه کېږي، چې د حق سرچینه له انسان څخه بهر ده، ځکه موږ چې اجازه غواړو، یا دا منو چې حق خوړل کېدلی هم شي او یا د حق د ترلاسي لپاره جګړې ته لاس اچولی شو، نو دا په دې معنا ده، چې د حق سرچینه «مقابل لوری» یا «بل» ده.

د حق تیوریکي او نظري بحث راته وایي، چې حقونه په دوه ډوله دي:

یو طبیعي حقونه دي، مثلاً د ژوند حق؛ دغه حق یوه ژوندي موجود ته د فطرت له خوا ورکول شوی. د دې برعکس، موږ قانوني (حقوقي) حقونه لرو، چې هغه د قوانینو او حقوقي سیستم له لوري راکول کېږي، لکه د رایې اچونې حق. په دې دواړو ډولونو کې بیا هم وینو، چې حق «راکول کېږي»، یعنې زموږ خپله شتمني نه ده، بلکې «مستعار» شی دی، چې یو وخت رانه اخیستل کېدلی شي.

په دې ځای کې مهمه او زموږ په بحث پورې اړوند پوښتنه دا ده، چې څوک (یا څه) موږ ته حقونه راکوي او څوک دا «اجازه او واک» لري، چې بېرته یې رانه واخلي؟

د دې پوښتنې د ځواب لپاره باید د حقونو په سرچینو وغږېږو.

الف) تاریخي بستر

حقونه د لومړني انسان له پیدایښت سره هم مهاله نه دي رامنځته شوي، بلکې د تاریخ په بستر کې منل شوي او چې بشري تاریخ را مطالعه کوو، نو ورسره د حقونو تدریجي منځته راتګ هم پکې احساسولی شو. د حق مسئله هغه وخت را پورته کېږي، چې کله موږ «یو کار» یا «یو څه» پخپل زیان یا ګټه وینو. په دې ځای کې به یوه مثال ته تم شو. له احمد سره یو بوتل اوبه دي. احمد چې اوبه څښي، تنده یې ماتېږي او په دې ډول ګټه ورته رسوي، نو احمد اوبه د ځان حق ګڼي. دې ته له یوه بله اړخه هم ګورو، محمود د احمد پر اوبو برید کوي. د دغه برید په نتیجه کې احمد ته زیان رسېږي، نو له همدې امله احمد تل د خپل بوتل په تړاو وایي، چې «دا زما حق دی.»

داسې نه ده، چې د یوه کار یا یوه شي تصور چې رامنځته شوی، نو ورسره د هغه کار یا شي حق هم منل شوی دی. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

«رايې اچونې» تصور ممکن د انسان له وجدان، فردي تعقل، ټولنيز تعقل او يا د تاريخ په بستر کې رامنځته شوی وي، خو د رايې اچونې «حق» د دې تصور له رامنځته کېدو سره هم مهاله نه دی منل شوی، بلکې په وروسته وختونو کې دې ته غاړه ايښودل شوې، چې «رايه اچونه» د ټولنې د يوه فرد سالم حق دی.

ب) نړيوال کنوانسيونونه:

د بشر يو شمېر حقونه، د تاريخي بستر په اوږدو کې، په نړيوالو کنوانسيونونو او نړيوالو تعهدليکونو او قراردادونو کې منظور شوي دي. هر انسان ازاد خلق شوی دی، هېڅ څوک د چا غلام نه دی. په دې اساس، انسان په خپلو کړنو کې هم ازاد دی او ممکن د همدې ازادۍ له مخې، انسان له نن نه زرگونه کاله پخوا په دې پوه شوی وي، چې د بيان ازادي د ده/دې په گټه يا زيان ده او په دې اساس، يو حق يې دی. خو د يوه بشري حق په حيث، د بيان ازادۍ د حق منل کېدو تاريخ ډېر زوړ نه دی.

ج) نړيوال دود او دستور:

يو شمېر بشري حقونه چې يو وخت يې د نړيوالو ټولنيزو دودونو او دستورونو بڼه درلودله، نن ورځ په نړۍ کې د سالمو حقونو په توگه منل شوي دي. په دغه سرچينه کې د يوې ټولنې ملي دود، دستور، کلتور او فرهنگ هم راتللی شي؛ او په يوه ټولنه کې يو دود، يا د يوه دود يوه اطلاقي برخه د حق په ډول منل کېدلی شي. له دغه اړخه که وگورو، نو پخپله يو ملي دود او دستور د يوې ټولنې لپاره او بالمقابل يو نړيوال دود او دستور د نړۍ لپاره د يوه حق حيثيت لرلی شي، ځکه هر دود ټولنې يا نړۍ ته گټه او يا زيان رسوي.

له پورتنيو دريو سرچينو پرته، هر هغه څه چې پر بشري حقونو غږېږي، هغه يوازې د يوه حق د روښانوونکي او واضحوونکي حيثيت درلودلی شي، خو د حق سرچينه نه شي کېدلی؛ د بېلگې په ډول، يوه اخلاقي تيوري، سياسي فلسفه، انفرادي تفکر، الهامي او غيرالهامي اديان، مذهبي ارشادات او داسې نور د يوه حق مثبت او منفي يا ښه او بد اړخونه روښانه کولی شي، خو د حقونو په ليست کې کمونه يا زياتونه نه شي کولی.

د دې يو لوی لامل دا دی، چې د حق د تسليمولو پر مهال دا نه کتل کېږي، چې دغه حق له يوې اخلاقي تيورۍ يا اخلاقياتو سره همغږي/ټکر لري او که نه، بلکې حق د گټې او زيان په معيار منل کېږي.

که محمود له تندې مري، نو ممکن اخلاقي تيوري راته ووايي، چې احمد بايد خپلې اوبه محمود ته ورکړي، خو د حقونو فلسفه راته وايي، چې دا پرېکړه په بشپړ ډول د احمد په واک کې ده، چې خپلې اوبه محمود ته ورکوي او که نه.

د اسلام مفهوم: په دغه ليکنه کې له اسلام څخه زموږ مطلب، قرآن کريم او سنت دی. قرآن کريم، د الله تعالی اخري کتاب دی، چې په خپل پيغمبر حضرت محمد ص يې نازل کړی. سنت له آدم څخه تر محمد ص او بيا د تر نن ورځې مسلمانانو پورې د تواتر په ډول را نقل شوی شريعت دی.

له قرآن او سنت پرته، اجماع او قياس په دين باندې د پوهېدو لپاره له گڼو لارو څخه دوه لارې دي، چې په دې ځای کې د اړتيا په صورت کې ممکن له اجماع او قياس څخه يوازې د پوهاوي وړ آلې په ډول استفاده وشي.

د ښځې مفهوم: ښځه يو ازاد او خپلواک مخلوق دی، چې فطرت له خپلو خصوصياتو او ځانگړنو سره خلق کړی. د خپلو گڼو مشترکو ځانگړنو له مخې، ښځه د بشري نوعې يو ډول يا بڼه ده او د گڼو جنسونو په ډله کې د نارينه د جنس ضد يا مقابل جنس ده او د نارينه په څېر، له نورو جنسونو سره يو شمېر مشابهتونه او اختلافات لري. د تېرې جملې يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله پایله دا هم ده، چې ښځه د بشر د ګڼو جنسونو په منځ کې یو جنس دی.

ښځه د بشري نسل د تکثیر طبیعي او فطرتي وسیله ده، چې په دغه برخه کې نارینه هم د یوې وسیلې رول لري. د بشري نسل د تکثیر لپاره له ګڼو لارو استفاده کېدلی شي، خو ښځه یې طبیعي وسیله ده او بله دا چې د نارینه له شتون پرته ښځه په یوازې ځان دا کار نه شي کولی.

۲) د ښځو حقونه

«د حق مفهوم» تر عنوان لاندې بحث کې موږ دې نتیجې ته ورسېدلو، چې د حقونو سرچینې درې دي؛ تاریخي بستر، نړیوال کنوانسیونونه او نړیوال دود او دستور. په دې اساس، د بشري نوعې د هر جنس حقونه به هم له همدې درې ادرسونو ټاکل کېږي او د حق ورکونې، غوښتنې او تروړنې یوازینې ادرسونه همدا درې دي؛ په دې معنا چې که ښځې ته حق ورکول کېږي، نو له همدې درې ادرسونو به ورکول کېږي، که ترې اخیستل کېږي، نو یوازې یاد درې ادرسونه یې ترې اخیستلی شي او که یې ښځه غوښتنه کوي، نو باید همدې درې ادرسونو ته مراجعه وکړي.

د دې ترڅنګ، موږ په خپل بحث کې دا هم ووېل، چې له یادو درې سرچینو پرته، بله هره اخلاقي تیوري، سیاسي فلسفه، الهامي او غیرالهامي ادیان او داسې نور یوازې د حقونو د تفسیر او تبیین په توګه رول لوبولی شي. له بده مرغه، د اسلامي هېوادونو یوه لویه بدمرغي دا ده، چې په هغو کې اسلام یا مذهبي فکر هم د حقونو سرچینه ګڼل کېږي او د هر دوهم عالم له خولې دا خبره اورېدل کېږي، چې اسلام ښځو ته پلانکی او پلانکی حق ورکړی. دغه راز، یو لوی شمېر دیني علماوو خپل ګرانبیه وخت په دې ضایع کړی، چې د اسلام په مصادرو کې د ښځو حقونه ثابت کړي. د دغو علماوو په دغو پنډو کتابونو کې یوازینی استعداد دا لیدلی شو، چې د تأویلاتو او تعبیراتو په مټ یې یو آیت یا د حدیث یوه برخه په داسې ډول تاو کړې او مروړلې وي، چې عام لوستونکی د لیکوال استعداد ته ګوته په غاښ پاتې وي.

د موضوع له حقیقت او واقعیت څخه ناخبره دغه علماء هېڅ کله د دې موضوع په اساس او بنسټ پسې سر نه ګرځوي، بلکې هغه څه چې مخې ته یې پراته وي او له اسلافو ور پاتې وي، هماغه په یوه نوې بڼه او نوي رنګ کې تر خپلو تنبلو لوستونکو پورې رسوي او په بدل کې یې د شهرت، نوم او پیسو په بڼه امتیازات ترلاسه کوي.

خو که د دغو علماوو لیکنو ته یوه حقیقت پسندانه کتنه وشي، نو د ځیرک لوستونکي لپاره د وخت له ضیاع او په ځینو مقاماتو کې د خندا وړ خبرو پرته بل هېڅ هم نه لري.

قرآن کریم هېڅ کله دا ادعا نه ده کړې، چې انسان ته یې پلانکی او پلانکی حق ورکړی دی او یا یې یو حق نه دی ورکړی؛ بلکې دا یوازې د همدې علماوو تأویلات دي، چې د عامو لوستونکو اذهان یې په زهرو لړلي دي. د قرآن کریم ویناوال، الله تبارك و تعالی، له دې ډېر سپېڅلی او لوړ دی، چې هغه څه چې په نړۍ کې ترمخ لا منل شوي او یا به په راتلونکي کې ومنل شي، د هغو په هکله لارښوونې وکړي.

د دغو علماوو د کاذبو تأویلاتو له کبله نن ورځ اسلامي ټولنې له دوو اړخونو له ناګزیره تباهۍ سره مخ دي، چې باید مخه یې ونیول شي:

لومړی، د تعریف شویو حقونو د تعریفونې تباهي:

دغو علماوو له قرآن کریم څخه د حقونو د استنباط لپاره یو داسې میتود کارولی دی، چې د هغه حتمي پایله دا راوځي، چې د حقونو نورې ټولې سرچینې باطلې دي او یوازینۍ سرچینه یې د دوی د تأویل او تفسیر دی. د دغه تأویل او تفسیر په نتیجه کې که ښځو ته حقونه ورکول کېږي او که بېرته ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخیستل کېږي، نو ښځې يې بايد په پټه خوله ومني او خپل غږ بايد پورته نه کړي. دغه علماء چې د ښځو لپاره کوم حقونه له قرآن څخه استنباطوي، د هغو لیسټ اوږد دی، خو موږ به یې یوازې پر یو څو ډولونو خبرې وکړو. د بېلګې په ډول، دوی وايي، چې اسلام ښځو ته د واده حق ورکړی او په مقابل کې يې نارينه ته د دې حق ورکړی، چې د ښځې د ولي یا سرپرست په توګه د هغې د واده بشپړ تصمیم په خپل لاس کې واخلي. حال دا چې، د واده حق تر اسلام مخکې هم ښځو درلوده. اسلام یوازې د واده لپاره يوه لاره وړاندیز کړې او د حقونو خبره يې په هېڅ مقام کې نه ده مطرح کړې.

په دغه لیسټ کې يو بل عنوان په میراث کې د ښځو حق دی. د تاریخ يو عادي زده کوونکی هم پوهېږي، چې په میراث کې د ښځو د حق تصور په هره ټولنه او هر تمدن کې پالل شوی. د اسلام یوه لویه ښېګڼه دا ده، چې د میراث د وېش لپاره يې يو نوی میتود بيان کړ. د دې هېڅ کله دا معنا نه ده، چې اسلام ښځو ته په میراث کې حق ورکړ، بلکې يو منل شوی حق يې روښانه او عملي کړ.

دغو علماوو په اسلام کې د ښځو د زدکړو او کار حق هم په ډېر زړه نا زړه ډول په خپلو کتابونو کې بيان کړی؛ د دې لامل دا دی، چې په قرآن کريم کې د ښځو د تعليم په هکله اصلاً هېڅ يادونه نه ده شوې او د حیرانتیا ځای نه دی، چې د نارينه وو د تعليم يادونه هم نه ده پکې شوې. د دې لامل دا دی، چې تعليم او زدکړه د انسان يو داسې حق دی، چې د يوه الهامي کتاب يادونې ته اړتیا نه لري او الله تعالی، چې عالم او حاکم ذات دی، دغه ټکی له همدې امله نه یادوي. د اسلام تر راتګ له مخه لا، د ښځو او نارینه وو لپاره د تعليم، زدکړو او کار حق منل شوی وو. خو که دغه علماء د قرآن کريم د تأويل او تفسير پر مهال، یوازې د هغه مهال عربي ټولنه په نظر کې نيسي، نو دا که له يوې خوا د دوی تنګ نظري ښيي؛ نو له بل لوري د تحقيق او څېړنې له میتودونو سره يې د نابلدتیا ښکارندويي هم کوي.

بل خوا، تر پيغمبر کېدو له مخه پخپله نبي کريم ص هم د يوې ښځې کارمند وو او رئيسه يې ښځه وه؛ نو دا څنګه امکان لري، چې له بعثت وروسته دې نبي کريم ص، حضرت خديجې رض ته ووايي، چې اوس دې چې اسلام قبول کړ، نو د تجارت حق دې هم ومونده؟ آيا دا ډول خبرې د خندا وړ او د نبي کريم ص په نبوت پسې د ملنډو په معنا نه دي؟ (العياذ باالله)

دويم، د نويو حقونو لپاره د نه ګنجايش تباهي:

هغه حقونه، چې د تأويلاتو او منطق په زور له قرآن کريم څخه استنباط شي، د دغو علماوو لپاره یوازې هماغه حقونه د مسلمو او ثابتو حقونو حیثیت لري. خو په نړۍ کې چې ورځ تر بلې نوي حقونه منل کېږي، د هغو پر مخ يې خپلې دروازې په بشپړ ډول تړلې دي، چې له هغې ډلې څخه د ښځينه او نارينه جنس ترڅنګ، د نرښځي (bisexual)، نارينه همجنس باز (gay)، ښځينه همجنس باز (lesbian) او جنس – بدل (transgender) جنسونه د يوه طبيعي واقعيت په توګه منل ښودلی شو.

اسلام بې له شکه د همجنس بازۍ خلاف دی او د دغو جنسونو ترمنځ جنسي روابط ناروا او حرام دي، خو د ټولنې د يوه واقعيت په توګه منل يې د اسلام د رښتيني روح يوه غوښتنه ده. د دغو جنسونو د نه منل کېدو يو لوی سبب د دوی ترمنځ د جنسي اړيکو حراموالی دی، خو هغسې چې د ښځينه او نارينه جنسونو ترمنځ د يو شمېر جنسي- روابطو د مخنيوي لپاره لارې چارې په نظر کې نيول شوې، په همدې ډول د دغو جنسونو روابطو ته هم يو مشروع چوکاټ او لاره جوړېدلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

LBGT (د يادو څلورو جنسونو لنډيز) يـو داسـې توپـان دی، چې که پر وخت يې مخه ونه نيول شوه، نو ټولـه ټولنـه ورسره له منځه وړلی شي.

له دغه ډول نړيوالو واقعيتونو سترګې پټول، يا په زوره ځپـل او يا له يوې مخې انکار ترې کول يو درد هم نه دوا کوي، بلکې يوه نوي چيلنج ته غاړه ورکول او يـوې سـتونزې تـه حـل لاره لټول علمي، عملي او عقلاني روشونه دي.

۳) پايله:

بشري حقونه د تاريخ په بستر، نړيوالو کنوانسيونونو او نړيوالو او ملي دودونو او دستورونو کې تعريفېږي. يوه اخلاقي تيـوري، سـياسي فلسفه، سياسي نظام، فردي تفکر، الهامي او غير الهامي اديان، ډله ييز تأويل او تفسير د حقونو سرچينه نه شي کېدلی. د دې ترڅنګ، هغه څه چې د بشري حقونو په توګه منل شوي، پر هغو هېڅ فرد، ډله يا بله معنوي اتارټي واک او صلاحيت نه لري، بلکې دغه قـوانين چې له کوم ځايه تعريف شوي دي، د مسخه کولو واک او اجازه يې هم يوازې هماغه ادرسونه لري.

د ښځو کوم حقونه چې نن ورځ د اسلام پر مصادرو باندې د تکيې له مخې استنباط کېږي، په اصل کې د يو ډله جاهلو علـماوو خپـل ځاني تأويلات او تفسيرات دي، چې د اسلام له مصادرو سره هېڅ اړخ نه لګوي. د دغو تأويلاتو دوه تباه کوونکې نتـايج دا دي، چې تعريف شوي حقونه له سره تعريفېږي، چې په دې ډول د هغو حقونو تاريخ، سرچينه او واک مسخه کېږي او د دغو حقونو واک يوې ډلې يا فرد ته په لاس کې ورځي، چې بيا به هره ښځه يوازې د تأويلاتو او تفسيراتو په زنځيرونو کې بندي وي. دوهمه تباهي يې دا ده، چې نويو حقونو ته ځای نه پاتې کېږي، چې په دې ډول له يوه اړخه له نړۍ سره زموږ اړيکه د تضاد پـه تـار کـې ښـکېلېږي او لـه بلـه اړخه د يو لوی شمېر انسانانو حقونه تر پښو لاندې کېږي.

د ليکنې په پای کې د LGBT جنسونو په اړه خبره وشوه، چې دغه ډله بايد د ټولنې او طبيعت د يوه واقعيت پـه توګـه ومنـل شي او د هغوی روا حقونو ته دې نظام او ټولنه هلې ځلې وکړي. هغسې چې د نارينه او ښځينه جنس ترمنځ يو شمېر کړنې ناروا ګڼل شوې او د مخنيوي لپاره يې ډول، ډول لارې چارې طرحه شوې، په همدې ډول د LGBT لپاره هم پر يوه چوکاټ او سيستم کار کېدلی شي.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library